

Ássjetjieggidus/Saksutredning

Arkivreferanse: 2023/918-65

Saksbehandler: Eivin Winsvold

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Hovedutvalg for samfunnsutvikling Kommunestyret

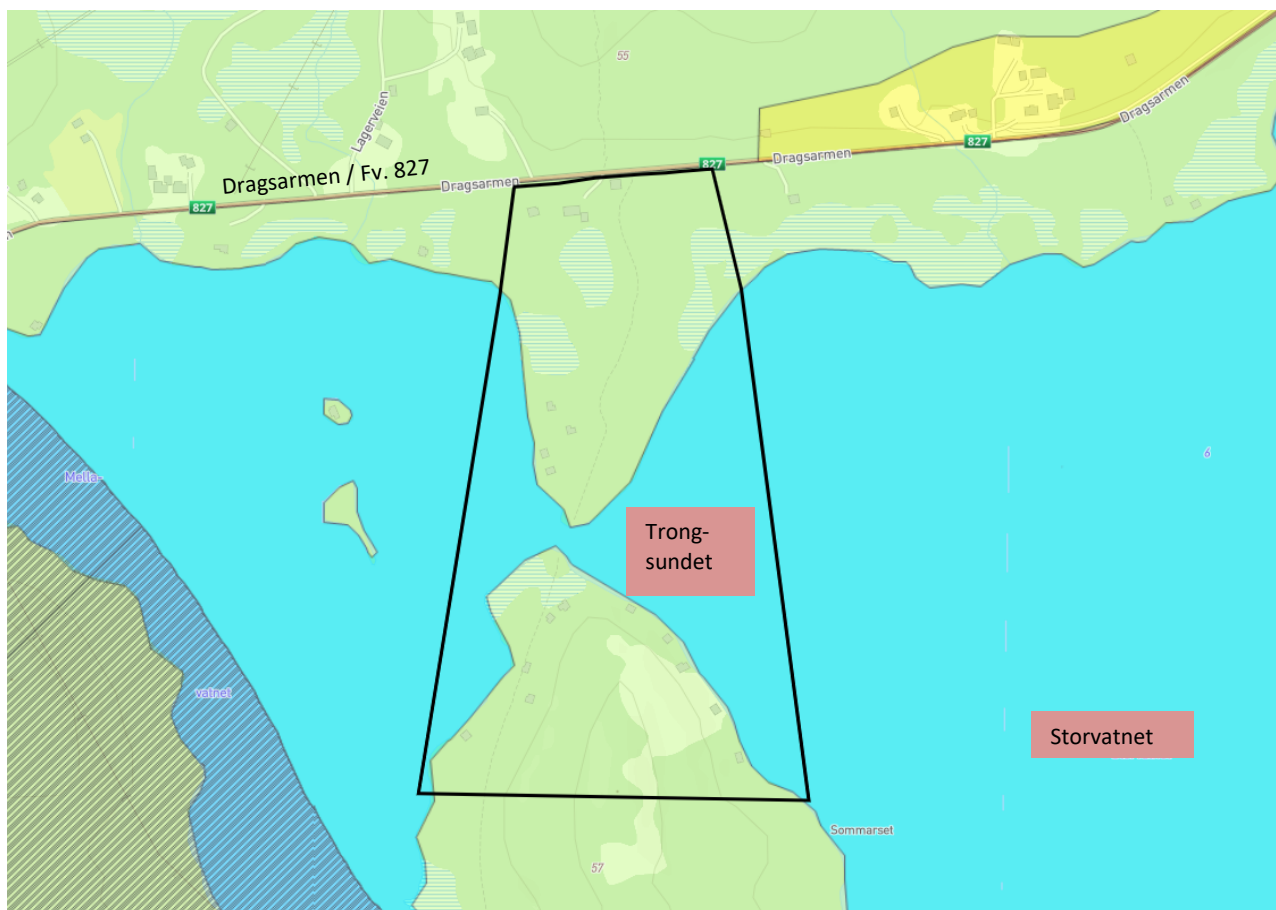
Planforslag - detaljregulering av bru over Trongundet

Kommunedirektørens innstilling

1. Forslag til detaljregulering for Trongundet sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i samsvar med bestemmelsene i plan- og bygningsloven (pbl.) §§ 12-10.

Sakens bakgrunn og faktagrunnlag

Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for etablering av bro over Trongundet, slik at den eksisterende flyttleia for rein over sundet blir landfast. Dette er et ledd i å legge om flyttleia gjennom Drag sentrum, fordi denne har fått betydelig svekket funksjon på grunn av fortetting og økt tungtransport, og fordi flyttleien gjennom Drag sentrum legger betydelige restriksjoner på utviklinga i et av kommunens to største tettsteder.

Figur 1: Utsnitt av gjeldende kommuneplanens arealdel. Varslet planområdet er vist med sort polygon. Kartgrunnlag: Kommunekart.com, bearbejdet av Norconsult.

Begrunnelse for valg av trasé

Tidligere ble det vurdert alternativ flyttlei gjennom området mellom Varpvatnet og Mellavatnet. Etter en samlet vurdering fra både reindriften og kommunen ble dette alternativet forkastet. Grunnen til dette er:

- Området ligger tett opp mot E6, noe som medfører økt risiko for forstyrrelser og fare for både dyr og trafikanter
- Terrenget i området er krevende, med bratte partier som vanskeliggjør effektiv og trygg flytting av rein
- Flere elver og bekker krysser området, noe som skaper naturlige barrierer
- Bruk av dette området ville medført en betydelig omvei sammenlignet med valgt trasé. Dette innebærer økt tidsbruk og belastning.

På bakgrunn av disse forholdene ble det konkludert med at området mellom Varpvatnet og Mellavatnet er mindre egnet som flyttlei.

Kommunen sendte søknad om omlegging av flyttlei gjennom Drag sentrum til Statsforvalteren i Nordland 26.04.2024. Statsforvalteren sendte søknaden med Statsforvalteren reindriftsfaglige vurderinger over til Landbruks- og matdepartementet (LMD) den 05.07.2024. LMD samtykket i at Hamarøy kommune, på visse vilkår, får omlegge flyttleia i vedtak datert 22.11.2024 (se vedlegg).

Departementets vedtak gjengis her:

Med hjemmel i lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift § 22 andre ledd, jf. FOR-2007-06-15-628, samtykker Landbruks- og matdepartementet i at Hamarøy kommune får omlegge flyttleie i Drag sentrum som skissert i tilråding gitt av Statsforvalteren i Nordland.

Samtykket gis på følgende vilkår:

1. Hamarøy kommune og Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt skal ha dialog og samarbeid frem mot og under bygging av ny bru over Trongsundet.
2. Hamarøy kommune og Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt skal ha dialog om nødvendige tiltak i forbindelse med bruk av den nye flyttleien.
3. Dersom Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt ber om det skal Hamarøy kommune bistå reinbeitedistriktet med gjerdemateriell knyttet til oppføring av midlertidige gjerder som er nødvendige i forbindelse med bruk av flyttleien.
4. Dersom Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt ber om det skal Hamarøy kommune de tre første årene yte bistand i forbindelse med bruk av flyttleien.
5. Hamarøy kommune skal sørge for nødvendig vedlikehold av bru over Trongsundet.
6. Hamarøy kommune skal evaluere omleggingen av flyttleien i samarbeid med Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt etter fem år etter at flyttleien er omlagt. Dersom evalueringen viser behov for å justere tiltak eller iverksette nye, må slike justeringer eller nye tiltak

gjennomføres av Hamarøy kommune i samarbeid med Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt.

Hamarøy kommune ga for øvrig den 06.03.2024 dispensasjon fra gjeldende arealformål i kommuneplanens arealdel og plankravet, samt fra plan- og bygningslovens § 1-8 (forbud mot tiltak i 100-metersbeltet langs vassdrag), for å etablere broen. Dispensasjonsvedtaket var lagt ved oversendelsen fra Hamarøy kommune til Statsforvalteren ifm. søknad om omlegging av flyttleia.

Dispensasjonsvedtaket gjengis her:

Kommunedirektørens innstilling

1. I medhold av plan- og bygningsloven § 19-2 innvilger Håbmera suohkan – Hamarøy kommune dispensasjon fra byggeforbud langs vassdrag, jf. Pbl. § 1.8 femte ledd, arealformål LNFR §5.1 og reguleringsplankrav i kommuneplanens arealdel for Tysfjord kommune, planID 1875_18502011170, for bygging av bro over Trongsundet.
2. Det settes som vilkår at de tyske jernbanefyllingene på hver side av den planlagte broa, som vurderes å være krigsminner av vesentlig regional verdi, ikke skades i anleggsfasen.
3. Fundamentering av broa skal ikke foregå i vann. Denne må skje tilstrekkelig langt på land for å sikre at vannforekomstens miljøtilstand ikke forringes, jf. Vannforskriftens §§ 4-7 og § 4.

Pkt. 2 og 3 er innarbeidet i planbestemmelsene.

Planprosessen

Da det er planmyndigheten selv som er forslagstiller, er det ikke utarbeidet et planinitiativ iht. forskrift om behandling av private forslag til detaljregulering etter plan- og bygningslovens § 1.

Oppstartsmøtet mellom kommunen og plankonsulent ble avholdt den 03.04.2025. Oppstartsmøtet og referatet fra oppstartsmøtet er derfor preget av at det er planmyndigheten selv som er forslagstiller.

Varsel om planoppstart ble sendt ut til berørte parter 29.04.2025 og annonsert i avisa Nord-Salten den 02.05.2025. Høringsfristen ble satt til 09.06.2025.

Konsultasjonen med reindriften ble avholdt den 02.07.2025. Løsningene reinbeitedistriktet og Hamarøy kommune er blitt enige om er oppsummert nedenfor:

- Oppsamlingsplass på begge sider av Trongsundet (ved Riksveien slik at reinen kommer seg trygt over, og en på sørlige side slik at reinen ledes over broen og lærer seg til å bruke denne)
- Midlertidige gjerder som legger opp til at reinen lærer seg å bruke broen. Legger, på sørsiden, opp til at reinen går der det er minst skog. Mulig det må ryddes noe skog
- Konkrete tiltak som kommunen kan bidra med: Informasjon, skilter, mannskap ifm. flytting og oppsett av gjerder, folkeopplysning mv
- Eksterne reinfaglige vurderinger av gjerdemateriell og broutforming oversendes reinbeitedistriktet for gjennomsyn og tillatelse når dette foreligger

Planarbeidet har avdekket interessekonflikter mellom reindriftens behov og eksisterende fritidsbebyggelse i planområdet. Kommunen har som mål å legge til rette for at reindrift og bruk av fritidseiendommene fortsatt kan eksistere side om side. Gjennom planarbeidet er det foreslått avbøtende tiltak som er innarbeidet i plandokumentene, herunder planbestemmelsene.

Virkninger for kulturminner, naturverdier og friluftsliv

På begge sider av Trongsundet finner man deler av jernbanen, Polarbanen, som var et tysk jernbaneprosjekt. Prosjektet ble påbegynt av den tyske okkupasjonsmakten under andre verdenskrig og hadde som mål å bygge en jernbane fra Fauske til Narvik, og videre til Kirkenes. Polarbanens trasé er ikke fredet, men i planen vil det uansett legges vekt på at tiltaket tar hensyn til kulturverdiene i området.

Planlagt bro vil berøre en kort og begrenset strekning av det registrerte kulturminnet Polarbanen (de tyske jernbanefyllingene). I anleggsfasen vil det øverste topplaget i jernbanefyllingene bli fjernet midlertidig. For å etablere fundamentene må ytterste deler av eksisterende fyllinger graves bort, men dette vil være av begrenset omfang. Etter at landkarene er etablert fylles det opp på deler av jernbanefyllingene. Fyllingsfot etableres også opp på deler av fyllingene. Til slutt tilbakeføres opprinnelig topplag slik det var før anleggsarbeidet startet. Krav om tilbakeføring av opprinnelig jordmasser og vegetasjon etter anleggsarbeid er innarbeidet i planbestemmelsene.

Det er i planområdet registrert ansvarsarter og anadrome laksefisk (laks og sjøørret). Det er også registrert viktige naturtyper i området. Ved at brua fundamenteres på land, antas det ikke at tiltaket vil ha negative virkninger for naturverdiene i området.

Hele planområdet er registrert som «svært viktig friluftsområde».

Virkningene av planforslaget er redegjort for, og vurderes samlet sett som akseptable, forutsatt at de foreslåtte avbøtende tiltakene gjennomføres.

Grunnforhold og områdestabilitet

Løsmassene i planområdet (landdel) består av tynt dekke av organisk materiale over berggrunn. Det er registrert aktsomhetsområde for kvikkleire i store deler av planområdet.

Områdestabilitet er gjort rede for i vedlagt geoteknisk notat.

Basert på vurderingene i notatet vurderes områdestabilitet som tilfredsstillende for planlagt bro, og området anses som sikker byggegrunn. Grunnforhold i området må utredes nærmere i senere fase av prosjekt for å sikre lokalstabilitet av landkarene til bro, og som grunnlag for detaljprosjekteringen.

Eksisterende bebyggelse i planområdet foreslås videreført

Det er etablert eneboliger og fritidsboliger nord og sør for Trongsundet. Allerede etablerte boliger og fritidsboliger tillates videreført.

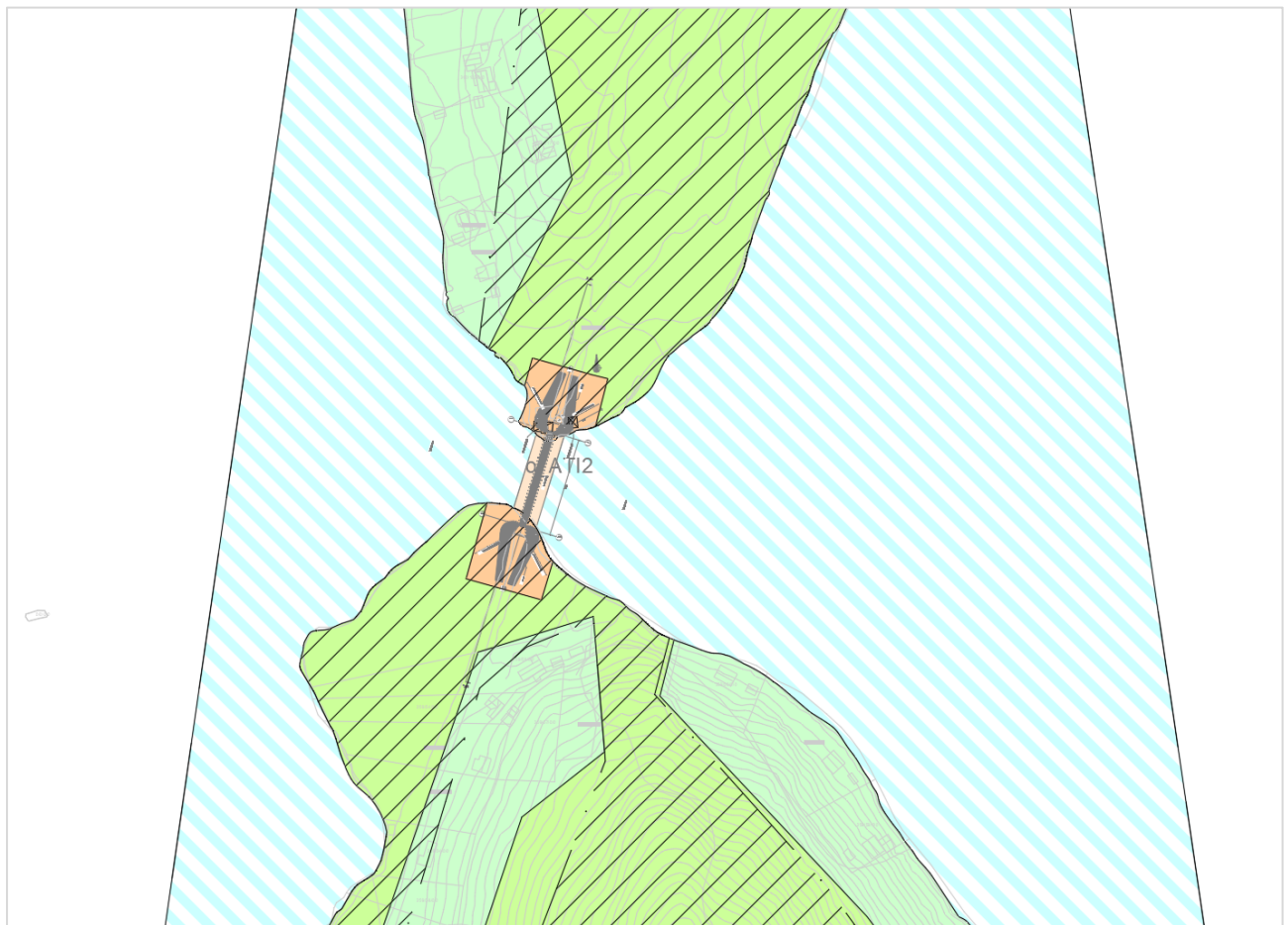
For øvrig er det til sammen fradelte 6 fritidsboligtomter i planområdet, som ikke er bebygd. Det åpnes ikke for utbygging på fradelte tomter som ikke er bebygd.

I praksis betyr dette at det kan etableres to eneboliger og fem fritidsboliger nord for Trongsundet, samt 13 fritidsboliger sør for Trongsundet.

Det er etablert to naust like nord for Trongsundet, der broen tenkes etablert. Disse naustene er forutsatt fjernet, og vil bli erstattet / flyttet andre steder. I planbestemmelsene er det derfor åpnet for at naustene kan reetableres med samme størrelse og utforming, så fremt reetableringen ikke kommer i konflikt med etablering av broen eller flytteleien.

Broens plassering og utforming

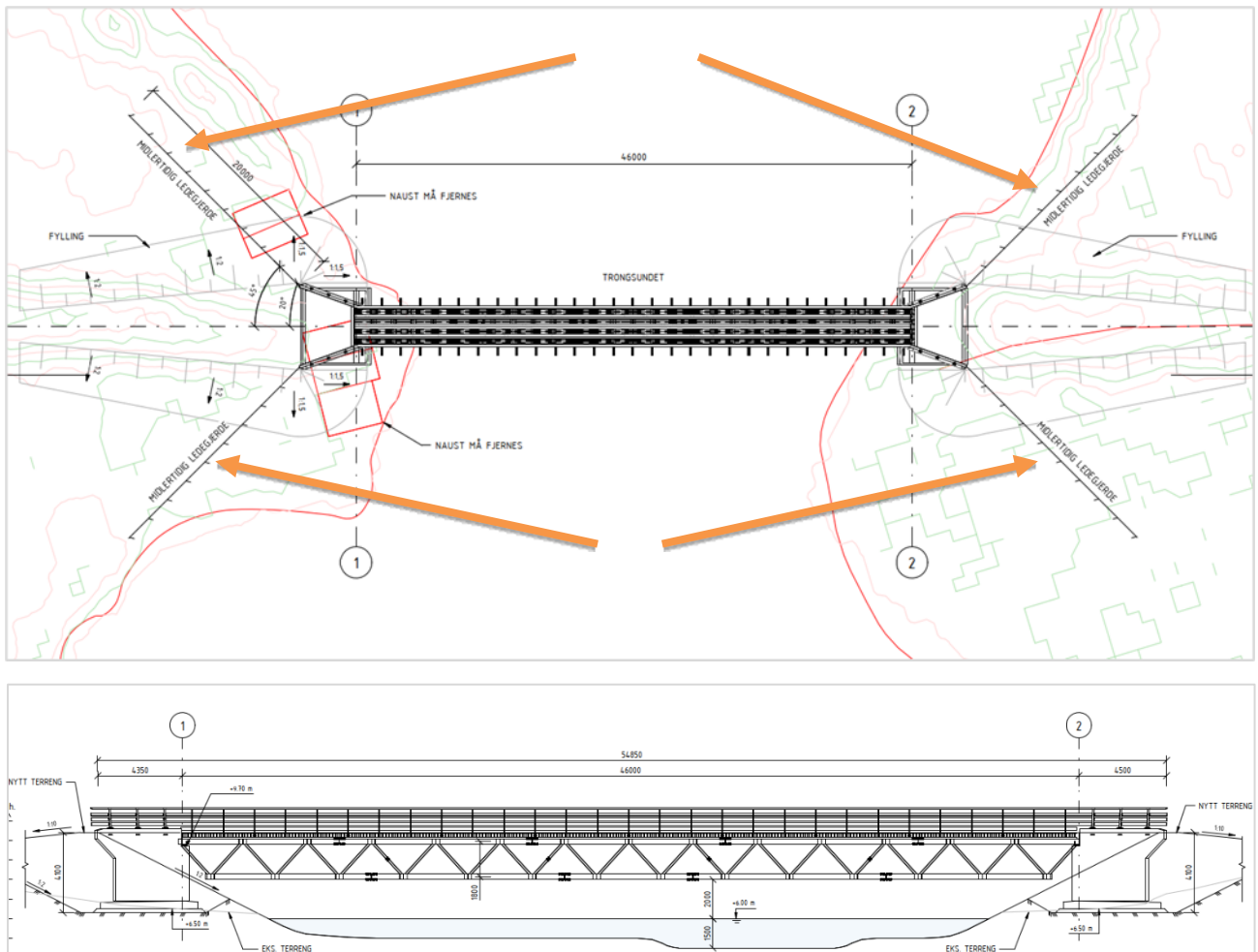
Planlagt bro vil krysse Trongsundet mellom Mellavatnet og Storstvatnet.

Figur 3: Utsnitt av plankartet. Utarbeidet av Norconsult.

Broen vil få et spenn med spennlengde lik 46,0 m og føringsbredde lik 3,0 m.

Frihøyde under broen vil være lik 2,0 m ned til vannspeilet. Frihøyden sikrer at mindre båter kan ta seg frem under broen samt at ikke broen påvirkes av flom. Underkant bro ligger på kote + 8,0. Ifølge prosjekterende (SWECO) er det et relativt beskjedent nedbørsfelt til vannet, og utløp i Mellavatnet på kote +6,0 styrer vannspeilet.

Figur 2. Broens plan (øverste figur) og profil (nederst figur). Utarbeidet av SWECO.

Prosjektet bro har stålfagverk som hovedbæring. Sekundærbæringen utføres som trekonstruksjon med trebjelker og skurlast (tre) som slitelag. Rakkverk bygges som trekonstruksjon.

Broen utføres med to identiske landkar. Det vil bli benyttet plasstøpt betong.

Reindriftsfaglige vurderinger

Det er utarbeidet en reindriftsfaglig rapport som del av planprosessen (se vedlegg).

Flyttleier i reindrifta følger naturgitte forhold og topografiske føringer. Reinen beveger seg instinktivt etter de naturlige trekkene i landskapet, og allerede som kalv lærer den flytt- og trekkleiene gjennom å følge simla. Dette gir reinens bevegelsesmønster en viss stabilitet over tid, men også en sårbarhet overfor inngrep og endringer.

Å styre reinen bort fra dens naturlige trekk- og flyttmønster kan være både ressurskrevende og i enkelte tilfeller lite gjennomførbart eller hensiktsmessig. Det er derfor avgjørende at etableringen av ny bro og tilhørende trasé skjer i samarbeid og dialog med reinbeitedistriktet. Det aller viktigste ved oppsetting av bro er derfor at plassering er riktig, og at broen fremstår som en del av flyttleia.

Broen er først og fremst en del av Ståjggo-Hábmer reinbeitedistrikts flyttleie, men kan også brukes av øvrig lokalbefolkning / hytteiere / turgåere.

Merknadsbehandling – inkomne merknader ved varsel om planoppstart

Det er innkommet en rekke merknader fra både myndigheter og privatpersoner i forbindelse med varsling av planoppstart. Merknadene er gjengitt og svart ut i planbeskrivelsens kapittel 8.

Det er lagt stor vekt fra kommunens side på å komme merknadene i møte gjennom justeringer av planforslaget og avbøtende tiltak. Selv om tiltaket primært er rettet inn mot reindriftens behov for en landfast flyttleie, har det samtidig vært viktig å finne løsninger som gjør det mulig for reindrift og grunneiere å eksistere side om side i planområdet.

Kommunedirektørens vurdering

Kommunen har lagt stor vekt på å ivareta reindriftens behov i planarbeidet, og å sikre at flyttleia over Trongundet kan fungere som en trygg og varig løsning for reinflytting. Samtidig har det vært viktig å finne løsninger som gjør det mulig for reindrift og grunneiere å eksistere side om side i planområdet.

Planarbeidet har vist at det finnes reelle muligheter for sameksistens, der reindriftens behov for ro, forutsigbarhet og tilgjengelig areal kan kombineres med fortsatt bruk av fritidseiendommer. Planforslaget innebærer også en forbedring av hytteeierens situasjon sammenliknet med i dag: Mens fritidsboligene i dag er avsatt til rent LNFR-formål i gjeldende plan, KPA for Tysfjord fra 2015, foreslår kommunen i denne planen at de eksisterende fritidsboligene avsettes til formålet LNFR spredt fritidsbolig. Dette innebærer at hytteeierne vil ha rett til å gjenoppbygge fritidsboliger etter en eventuell brann, og det vil bli enklere å bygge ut hyttene uten at det er behov for å søke dispensasjon.

Avbøtende tiltak og tilpasninger er innarbeidet i plandokumentene for å redusere konfliktnivået og legge til rette for en balansert arealbruk.

Planforslaget legger også til rette for en bærekraftig utvikling, der det er tatt hensyn til kulturminner, naturmangfold og vassdrag / vannmiljø.

Vedlegg

- 1 Plankart Trongundet
- 2 Planbestemmelser Trongundet
- 3 Planbeskrivelse Trongundet
- 4 Broteknisk notat
- 5 Geoteknisk vurderingsrapport
- 6 Oversiktstegning bro
- 7 Reindriftsfaglig notat
- 8 Situasjonsplan bro
- 9 Vedtak fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) datert 22.11.2024
- 10 Referat fra konsultasjonsmøte med reindriftsnæringen 02.07.2025